

原田正道 Harada Shōdō: Előadások

Sétálok és elérem a víz forrását, ülök és nézek, ahogy keletkeznek a felhők

A Hatodik Pátriárka zazen-meghatározása szerint a “za” azt jelenti, hogy nem teszünk hozzá semmiféle gondolatot vagy koncepciót – például jó vagy rossz – ahhoz, ami külsődlegesen felbukkan. A külső világ objektívre és szubjektívre tagolódik, és minden relatív benne. Minden dolog mulandó ebben a világban, minden állandóan változik, és mi úgy látjuk az embereket, hogy jók és rosszak, buták és okosak, betegek és egészségesek, öregek és fiatalok, férfiak és nők...

... Ezek mind érzelmetli viszonyulást fejeznek ki, amely bántást vagy dicséretet hordoz.. A “za” az a hely, ahol minden dolog csak visszatükröződik. Amikor nincs ellenérzésünk azzal szemben, amivel találkozunk, és nem toljuk el magunktól, hanem tökéletesen nyitottak vagyunk, akkor mindent befogadhatunk, éppen úgy, mint egy tükör. Amikor pontosan úgy fogadjuk ezt a világot, ahogy van, anélkül, hogy bármiféle asszociáció felmerülne bennünk, akkor minden egyes dolgot pontosan úgy tükrözünk, ahogy élénk kerül. Amikor nem ragaszkodunk semmiféle saját tapasztalathoz vagy véleményhez, pontosan úgy tükrözhetünk mindent, ahogy valójában van.

Amikor minden dolgot éppen úgy fogadjuk, ahogy van, éppen úgy, ahogy jön, a kis énünk sehogyan sem tud becsapni bennünket. A “zen” azt jelenti, hogy belülről ismerjük meg tudatunk valódi lényegét, úgy, hogy megszabadítjuk minden felesleges sallangtól. Meg kell szilárdítanunk ezt a lényegét, és nem szabad hagyni, hogy a külső dolgok ide-oda vessenek minket, mindent úgy kell fogadni, ahogy van, és semmit sem hagyni hátra, amihez ragaszkodnánk, még egy porszemet sem. Belül látni, és nem hagyni, hogy a történések magukkal ragadjanak, ez a “zen”. A hatodik pátriárka így határozta meg a “za” és a “zen” jelentését.

A “za” azt jelenti, hogy nem mozdítjuk a tudatunkat. Ezt nem küzdelem árán valósítjuk meg, hanem úgy, hogy mindent megiszunk, ami jön, anélkül, hogy bármilyen véleménnyel terhelnénk, meghaladva minden dualisztikus és viszonylagos vélekedést, egyszerűen csak visszatükrözve mindent, ami élénk kerül. Ha teljesen elnyeljük, nem érezzük kicsinek vagy szűknek magunkat. Ez a végtelen kiterjedésű tudat, ez a hatalmas, határtalan valódi lényege a tudatnak, ez a “za”.

A korlátaitól megszabadított elme címu gyűjteményben, amely Takuan Zenji kendo mester feljegyzéseit tartalmazza, található egy levelet, amelyet Yagyū no Tajima kendo mesternek írt. Ennek egyik gondolata, hogy amikor komoly kihívás előtt állunk, fontos, hogy ne forgassunk a fejünkben elképzeléseket és gondolatokat, hogy ne kalandozzon el az elménk. Mit jelent az, hogy ne kalandozzon el az elménk? Általában úgy értelmezik, hogy olyannak kell lennünk, ahogy ott állunk, mint egy fa vagy egy szikla. De ha úgy állnánk ott, amikor karddal támadnak ránk, azonnal lekasabolnának bennünket. A mozdulatlan elme nem az, ami megállt. Ellenkezőleg, Takuan azt tanítja, a mozdulatlan elmét semmi sem állítja meg,

semmiféle gondolat. Abban a pillanatban, amikor tudatunk leragad az ellenfél erőnléti állapotán vagy a tartásán vagy az erején vagy a kardja helyzetén, a mozdulataink ügyetlenek lesznek. A saját kardunk helyzeténél vagy az állásunknál vagy a testhelyzetünkénél sem szabad leragadnunk. Abban a pillanatban amikor ezt tesszük, rések és repedések támadnak a figyelmünkben. Az, hogy a tudatunk nem mozog mindenfelé, nem azt jelenti, hogy tompa és érzéketlen, hanem inkább azt, hogy teljesek és feszesek vagyunk mind a tíz irányba. Ez az amiben ráérezhetünk a zen igazi ízére.

A korlátaitól megszabadult elme nem áll meg sehol: mind a tíz irányba mozdul, és nem állapodik meg. Ha az ellenfél figyelmében rés támad, magától értetődően meglökjük az ellenfelünket, ha húz, és akkor húzunk, ha ölök. Természetes módon, tökéletes összhangban vagyunk az ellenfél mozdulataival, és egy gyenge pillanatban támadhatunk.

Olyan gyakran alkotunk véleményt mások gyengeségeiről és erényeiről, jó és rossztulajdonságairól. Megítélünk és kritizálunk másokat, és amikor ezt tesszük, mélyebben érezzük saját létezésünket. Az, hogy észre vesszük egy ember jó és gyenge pontjait, de nem alkotunk véleményt ezekről, nem azt jelenti, hogy tagadjuk ezeknek a minőségeknek a létét, hanem, hogy ezek nem rágatnak ide-oda bennünket. Olyanok leszünk, mint egy tükör, amely egyszerűen visszatükrözi, amit lát. Ha egy férfi lép elé, férfit tükröz, ha egy nő lép elé, nőt tükröz. Öreg embert öreg emberként tükröz, fiatal embert fiatal emberként, beteg embert beteg emberként. Minden egyes dolgot pontosan úgy tükröz, ahogyan van. Ha nem úgy tükröz mindent, akkor nem tükör. Ugyanakkor, mivelhogy visszatükröz, nem alkot véleményt – ez a mozdulatlan elme. Ez Takuan szerint a korlátaitól megszabadított elme. A tudatunk képes látni mindenkinek a jó és rossz pontjait, és képes tisztán látni ezeket; de ha megítélünk valaki mást, ezzel önmagunkat fölé emeljük, önmagunkra vagyunk büszkék. Önmagunkat fölmagasztalni, és dicsérni azt jelenti, hogy ragaszkodunk a helyzetünkhöz, és ha ragaszkodunk a helyzetünkhöz, szükségszerűen letapadunk, és eltérít bennünket. Nem tudunk megtartani két pontot egy időben, és a tudatunk szükségszerűen kimozdul.

Ha az elménk nem arra mozdul, hogy kritizáljon és megítéljen, akkor nem dobálódik ide-oda, és mi pontosan úgy tükrözzük a dolgokat, ahogy vannak. Ez a zazen. Ekkor szabadon tudunk dolgozni, és a tudatunk esszenciája stabil. Ez a zazen igazi íze, és ahogyan éretté válunk, képesek vagyunk megvalósítani a folyamatos tiszta tudat pillanatokat. Minden egyes pillanatot az igazságnak megfelelően látunk, visszatükrözzük, ami előttünk van, és nem hagyunk hátra semmit, semmi foltot, és ezeknek a folyamatos tiszta tudat pillanatoknak az esszenciája a zazen. Ez a mindennapi tudatállapotunk, ekkor ismerjük meg a tudat helyes létezését. A butoh tánc világában ez a létezőmód azt jelenti, hogy csak magunk elé tesszük a tudatunkat, és a legkevésbé sem törődünk azzal, hogy hogyan nézünk ki, vagy hogy a közönség hogyan fogad bennünket. Ugyanígy van ez a munkánkkal. A zen azt jelenti, hogy mindent széles perspektívából látunk magunk körül, de a lényeg az, hogy közben a munkát is végezzük. A folyamatos tiszta tudat pillanatokkal – amikor nem rágatnak és nem zavarnak össze kisszerű érzelmek – lesz élővé a zazenünk a mindennapi életben.

A mindennapi életünkben, azzal, hogy szabadon élünk, és nem rágatnak minket ide-oda a dolgok, ennek a tudatállapotnak adunk életet. Ha ily módon tevékenykedünk, “tudatunk zéró”, mint egy tükör, amelynek a kiindulási alapja zéró. De ez nem azt jelenti, hogy üresek vagyunk. Teljesek és feszesek vagyunk minden részünkben. Tökéletesen teljesnek és feszesnek lenni belül és kívül, ez a mi igazságunk. A folyamatos tiszta tudat pillanatok elvezetnek oda, ahol “belül” és “kívül” egy, és anélkül, hogy elveszítenénk az esszenciánkat, megismerjük a mély számádit.

Yoka Genkaku írásai arról is szólnak, hogy minden lény egyenlő. A megvilágosodás dalában ezt írja:

*“Nem láttad a tao tétlen emberét, akinek semmi tanulnivalója, és semmi tennivalója,
Aki nem löki el a kószáló gondolatokat, és nem keresi az igazságot?
A tudatlanság valódi természete a Buddha-természet;
Az illuzórikus üres test a Dharma-test.*

*A Dharma-test megvalósítása után egyetlen dolog sincs;
Az eredeti én-természet a velünk született Buddha.
Az öt szkanda – a vonuló felhők üres játéka;
A három méreg – buborékok üres felbukkanása és eltűnése a vízben.*

*Amikor a valódit megtapasztaljuk, sem személy nincs, sem dharma.
Az avici karma egy pillanat alatt megsemmisül.
Ha hazudok, hogy becsapjam az érző lényeket,
Tépjék ki a nyelvemet kalpák megszámlálhatatlan során, mely mint por, s homokszem*

*Amikor a Tathagata Csan hirtelen megvilágosodik,
A hat paramita és a milliárd eszköz teljes ennek a lényegében.
Az álmokban az érző lényeknek világos, hogy hat útjuk van;
Felébredéskor a nagy chiliocosmos tökéletesen üres.*

*Nincs bűn vagy érdem, nincs veszteség vagy nyereség.
Ne keress semmit ebben a nirvánikus természetben.”*

A Hatodik Pátriárka azt mondja: “Vágd el a rossz és jó minden elképzelését, amely a külvilágra vonatkozik. Aztán anélkül, hogy bármilyen elképzelés felmerülne arról, hogy mi merül fel és mi tűnik el, ülünk.” Ez az a világ, ahol “ülök és nézem, ahogy keletkeznek a felhők, sétálok és elérem a víz forrását.”

Magányos ülés a nagy hős csúcson

Ez a kifejezés Ekai Zenjitől (720-814) ered, aki a Hyakujo hegységben élt. A szabályok és utasítások, amelyeket Hyakujo Ekai Zenji Hyakujo Singhi című munkájában ránk hagyott, azok, amelyek életünket a zendóban és a kolostorban ma is megszabják.

A Csan buddhizmus ekkorra teljesen kialakult Kínában, ahogy arról a hatodik pátriárka feljegyzései tanúskodnak. Az emberek már nem magányosan, hanem közösen gyakoroltak templomokban. A hatodik pátriárkát követő Nangaku Ejo Zenji és Seigen Gyoshi Zenji, majd az őket követő Baso Doitsu Zenji és Sekito Kisen Zenji vezetése alatt a Zen virágzott északról délig.

Amikor a gyakorlók nagyobb csoportokban kezdtek összejönni, “mint a felhők, mint a víz”, szükségessé vált egy szabályrendszert bevezetni. Egyesek, akik a kolostorba érkeztek, nem voltak alkalmasak a kolostori életre, és megfelelő regulákkal kellett a gyakorlás menetét biztosítani.

Ekkor történt, hogy a templomépületek leghelyesebb elrendezését — a kolostor megfelelő geometriai formáját — előírták. Eldöntötték, hogy milyen szertartásokat végezzenek az év minden egyes napján, valamint a mindennapi viselkedés szabályait, a különféle szertartások formáját, a szútrák beosztását, és a zazen gyakorlatának rendjét is. Azt, hogy hogyan vezessük a belső gyakorlatokat, a sangha együttlétének és együttmozgásának módját, az együtt teázásnak, az alamizsna elfogadásának a formáját, és azt, ahogyan ma is a zendóban mozgunk, ezeket mind Hyakujo Zenji döntötte el és írta le a Hyakujo Shingiben.

Sok olyan részlete van annak, ahogy a buddhizmust gyakoroljuk, amely az indiai gyakorlatban nem szerepelt. Az egyik példája ennek a szokás, ahogy mindenki együtt dolgozik egy bizonyos feladaton, a samu. Indiában a munka nem volt része a gyakorlásnak, hogy elkerüljék állatok véletlen elpusztítását a föld felásása vagy kertészkedés közben. Mivel az ilyen munka a nem-ölés rendszabálya elleni vétség lehetett volna, az indiai szerzetesek takuhatsut tartottak — kolduló körútakat jártak — minden nap, és abból éltek, amit gyűjtöttek. De Kínában, ahol készáz, ötszáz vagy ezer ember gyűlt össze gyakorolni, nem lehetett mindenkit koldulásból eltartani. Szükségessé vált, hogy azok, akik egy templomban éltek, élelmiszert termeljenek és önellátókká váljanak. Hyakujo Zenji ideje óta tekintjük a samut szükségesnek és a gyakorlás fontos részének.

Hyakujo Zenji gondosan megtervezte és eldöntötte ezeket a szabályokat. Daruma Daishit, akit Bodhidharmaként is ismerünk, valamint a Hatodik Pátriárkát tartjuk a Zen pátriárkáinak, de magának a Zen szektának a szempontjából Hyakujo Zenji vehető alapítónak. Hyakujo Zenji nemcsak eldöntötte a szabályokat, de kilencvenöt éves korában is még azok szerint élt. Gyakran halljuk a szavakat: “Egy nap munka nélkül, az egy nap étel nélkül”. Ezek a szavak Hyakujo Zenjinek abból az igaz életviteléből erednek, amelyben szerény és gyakorlatias szelleme és közösségi érzéke nyilvánult meg.

Késői éveiben, mikorra teljesen kiforrott, egy szerzetes megkérdezte tőle: “Mi a legszerencsésebb dolog az egész világon? Mi az a dolog a világon, amiért a leginkább hálásak lehetünk?”

Gyakran gondolják, hogy van egy felsőbb erő vallásos értelemben, amelynek hálaival tartozunk, hogy van a vallásban egy misztikus erő, amely tudományos megértésünkön túlmutat. Mindnyájunknak át kell gondolnunk magunkban nagyon gondosan és aprólékosan, hogy mi az a mi életünkben, amiért a leghálásabbak lehetünk.

“Mi a legszerencsésebb dolog a világon?” Vallásos értelemben a válasz Isten vagy Buddha lehetne. De, mivel a mód, ahogyan valaki Istent vagy Buddhát felfogja, függ az illető saját vallásától, saját kultúrájától, saját neveltetésétől és saját tapasztalatától, hogyan lehet Isten vagy Buddha az, ami minden ember számára egy és ugyanaz? Ahogyan Shotoku Daisi írta “Alkotmányában”: ” minden bizonnyal az, amely minden élő ember számára ugyanaz a középpont, éljen bármely országban, és amely minden lényben azonos.” Kell, hogy legyen egy pont, ahová minden élőlény megérkezik, egy pont, amelyre mindnyájan támaszkodunk, amelyen mindnyájan nyugszunk, amely egy és ugyanaz mindenki számára. Ha ezt a helyet nem érzük el, nem szabadíthatjuk fel az élőlények összességét. Viszont, ha eljutunk ide, nincs többé mód, hogy hozzátoldjuk Isten vagy Buddha nevét. Ekkor még a szerencsés szó sincs, amellyel leírhatnánk azt, amit minden élő hatalmas csodálkozással tapasztal, és bámulattal érez. Ha nem ásunk le eddig a pontig, nem érzük el azt, ami a legigazabb, ami a legfontosabb, amiért a leghálásabbak lehetünk.

A szerzetes nem egyszerűen csak belépőnek használta kérdését. Ez egy igazán szokatlan kérdés volt akkoriban. Ez a szerzetes már birtokában volt némi tapasztalatnak, valamit már meglátott, volt egy szemléletmódja, amire az életét alapozta, valami, amit már elért. Mégis, bár mindezt már elérte, fontos volt számára, hogyan válaszolják meg a kérdését. Ha azt formálisan, automatikusan tették volna, azzal teljesen kihúzták volna alóla a talajt. Nagyon élesen gondolkodott, és Hyakujótól is ilyen éles választ várt. Ha a válasz Buddha vagy a Dharma lett volna, egyáltalán nem elégedett volna meg ennyivel.

Kérdésére Hyakujo ezt válaszolta: “Magányos ülés a Nagy Hős Csúcson”.

Ez felülmúlta a szerzetes minden várakozását. Ha gondosan megízleljük ennek a “Magányos ülés a Nagy Hős Csúcson”. – nak a jelentését, beláthatjuk, hogy nincs olyan szó vagy félszó, amely ennek a közelébe vihetne szellemi megértéssel vagy ésszerű magyarázattal. Ezek a szavak ennyire valódiak.

A szerzetes, aki a kérdést feltette, talán nem is válaszolt egy szót sem. Nem volt mód arra, hogy Hyakujo válaszához felérjen. Hyakujo azt mondta: “Az ülés a Nagy Hős Csúcs magányában”. A Nagy Hős Csúcs az a hely volt, ahol az ő mestere élt, és, mint gyakorlólé hely ismert volt szigorúságáról mind Hyakujo, mind az ő mestere révén. A Hyakujo hegységnek annyi csúcsa és völgye volt, hogy lehetetlen lett volna mindet közlőrl ismerni. Talán Hyakujo mesterben magában is ilyen táj lakozott.

A vallások egy igaz, mély tapasztalatból erednek. Nem neveznénk vallásnak azt, amely nincs egy ilyen nagy, mély tapasztalat birtokában. Hogy ezt a tapasztalatot elérjük, egyedül kell járnunk, tudnunk kell magányunkról s meg kell élnünk azt. A vallásos tapasztalat mindenki igazi lényének és mindenki saját mély tisztaságának a kérdése. Ezt nem kapjuk másoktól. Igazi tisztaságunknak és biztonságunknak a forrása nem lehet olyan dolog amit mástól kapunk vagy amit más oszt meg velünk.

“A magányos ülés a Nagy Hős Csúcson.” Itt van előttünk a Nagy Csúcs és Hyakujo — vagy Hyakujo és a Nagy Csúcs? Hyakujo szemléletének lényege árad reánk ezekből a szavakból, az ő tudatállapotát láthatjuk itt. Ez a nagy elme nem üldöz semmit sem, saját útján járva a legkevésbé sem kapaszkodik saját testébe. Nincsenek gyűlölni való vágyai, és nem vágyakozik a megvilágosodás után, nincs pokol, amitől félne, vagy menny, ahová kéréseket küldene, sem káprázatban élő emberek, akiket lenézne, vagy Buddhák, akikre feltekintene. A világ ezen örömei és fájdalmai mind ott vannak Hyakujo ülőpárnája alatt. Ez a legszerencsésebb hely.

Mi ez a végső hely? Az én üléssem pontosan itt. Ezek a szavak egyszerűek és közvetlenek. A magunk két lábán járunk a földön. Nem Istentől vagy Buddháktól függve, hanem a mi magunk tapasztalatából ismerjük ezt a helyet. Semmi sem igazabb vagy valódibb, mint ez. Örökkévaló az idő és a tér itt — most, pontosan ebben az egy pontban. Ha ennek a mély jelenvalóságát nem ismerjük, mi marad? Ez ennek az életnek az energiája — ezért süt a nap, vesz körül minket a levegő, oltja a víz a szomjunkat, énekelnek a madarak, virágzanak a növények, és az emberek a társadalomban beszélnek egymással, dolgoznak, és remélik, hogy ezt mindnyájan folytathatjuk komplikációk nélkül mindennapi életünkben. Mindezen emberek között egy sincs, aki ne lenne ennek a gazdagságnak a birtokában, különben minek született volna?

“Magányos ülés a Nagy Hős Csúcson”. Ez tényleg nyilvánvaló, és segítségével megláthatjuk minden vallás és kultúra lenyűgöző közös pontját.

Derűs és mozdíthatatlan

A következő idézet Bódhidharmától származik, aki így adta meg a zazen definícióját: “Minden karmikus kapcsolatot elvágni kívül; és minden érdektől, aggodalomtól megszabadulni belül. Amikor a tudat olyan, mint egy szilárd, magas fal, akkor vagyunk az úton”

A kard mestere, Takuan Zenji úgy határozta meg a mozdulatlan elmét, hogy “nincs formája, tehát tulajdonképpen nem elme”.

Ezt nem szabad összetéveszteni azzal, hogy nem mozog az elme. Ha azt hisszük, hogy itt arról van szó, hogy az elme mozdulatlan marad, akkor nem értjük, hibát követünk el. Nagyon sokan gondolják ezt, és amíg mi is így gondolkodunk a zenről, addig minden ember szenvedése és összes nyomorúsága számunkra érdektelenné válik. Ez olyan, mintha hátat fordítanánk a társadalomnak, és csak a saját boldogságunkért és megelégedettségünkért imádkoznánk. Egy nagyon fontos dolog van, amit tudomásul kell vennünk: azért kell élni, hogy ezen a külsődleges zajon áttörjünk, de nem szabad egy olyan elképzelt, nyugalmas helyet teremteni, amihez aztán az elménk megint csak ragaszkodni fog. Akkor nem vesszük észre, hogy ez is csak egy koncepció, egy elképzelés, amelyen végül is a tudatunknak megint csak át kell törnie, másként nem tudunk hatékonyan működni a társadalomban. Ha egy elképzelést tartunk fenn a tudatunkban arról, hogy mi is a zazen, akkor még egy újabb réteget teszünk rá saját egonkra, egy én-mentes, spirituális egot. Ám helyett a zazennek az a lényege, hogy teljes egészében jelen legyünk a pillanatban, és minden egyes elképzeléstől megszabaduljunk. Hogy ne tegyünk emocionális réteget, töltetet semmihez sem, hanem tisztán, jól lássunk, jól halljunk, és jól létezzünk. Ha ez természetesen, belülről valósul meg, akkor ha látunk valakit, aki szenved, segítünk neki; ha látjuk, hogy egy csomagot cipel, felajánljuk neki segítségünket; és ha valakinek megsérül a lába, akkor megyünk, és segítünk támogatni. Mindig mosolyogva, mindig nyugalmat és boldogságot árasztva arra, akivel találkozunk. Ez az a fajta ember, akire a társadalomnak ma még nagyobb szüksége van, mint valaha. Ha csak az elért tudatállapotunkat próbáljuk megőrizni, akkor ez éppen nem az a tudatállapot, amire nekünk például a kendo-ban, a kard művészetében szükségünk lenne. S ha megpróbáljuk megőrizni azt a forma nélküli, tudat nélküli állapotot, akkor ellenfelünk kardja azonnal kettészeli bennünket. Nem ez a mozdulatlan elme. A mozdulatlan elme az, amit semmi sem állít meg, ami semmihez sem ragaszkodik. Ha bármihez is elkezdünk ragaszkodni, akkor egy rés támad. Ahol a rés megjelenik, ott az elme káprázata is megszületik.

Takuan zenji a következőt tanítja: Bódhidharma azt mondja, hogy külsőleg minden karmikus kapcsolatot vágjunk el, de ez nem azt jelenti, hogy becsukjuk a szemünket és egyáltalán nem foglalkozunk azzal, hogy kívül mi történik. Nem számít, hogy mi jön, a tudatunk nem állhat meg ott. Mind a négy égtáj és a nyolc világtáj felé a mozdulatlan elme feszes, teljes, és semmi sem állítja meg. Ez a zazen valóságképe, aktualizációja a cselekedeteinkben. Ez pontosan olyan, mint ahogyan egy tükör működik: mindent visszatükröz, tekintet nélkül arra, hogy mi az, ami előtte megjelenik. Ez a mozdulatlan elme. A tudatunkban mindig van egy elképzelés arról, hogy mi a jó, és mi a rossz a társadalomban. De addig még mindig csak ott tartunk, hogy állandóan azzal vagyunk elfoglalva, hogy másokat kritizálunk, és pletykálunk mások cselekedeteiről. Vannak olyan emberek, akik ebben lelik kedvüket, megelégedettségüket. Amikor erről van szó, akkor a Buddha-természet ego-szúron keresztül születik meg. Nem arról van szó, hogy kritizáljunk és megítéljünk másokat, hanem helyette csak tisztán

tükrözzük vissza őket. Amikor abban a tudatállapotban létezünk, amely teljes egészében objektív és tiszta, az a mozdulatlan elme állapota. Ha véleményünk van, és hozzáfűzzük a dolgokhoz, akkor ez fog minket mozgatni mindaddig, amíg eljutunk a nyereség, a haszon és a veszteség gondolatáig. A körülményeknek megfelelően az emberek egyszer kékek, egyszer égő vörösek.

Ez azért van, mert a külső dolgok állandóan hányják-vetik őket ide-oda. A tükör tükrözése és a mozdulatlan elme között annyi a különbség, hogy a mozdulatlan elme tökéletesen felfogja az adott szituációt, és a helyzetnek megfelelően cselekszik mély bölcsességgel. Ez olyan működés, amely túl van a nyereség és a veszteség fogalmán.

Ez lényegében ugyanaz, mint az utolsó képe az ökörről szóló hat képnek, amikor Hotei kitárt karokkal elmegy a városba, a piacra. Teljesen megfélemlítve önmagáról, és nem ragaszkodva semmiféle megvalósított tudatállapothoz, elmegy a városba, hogy a szolgálatait felajánlja a közösségnek. A képeken mindig úgy jelenik meg, mint rongyos ruhás, nagy hasú férfi, aki egy nagy zsákot cipel magával. Meztelen felsőtesttel, mezítláb érkezik meg a piacra. Por lepi a testét, és piszkos az arca, de mindig nevet. Nincs szükség misztikus műveletekre és isteni erőre, az elszáradt virágot egyszerűen újra kivirágoztatja. Hotei-ről azt mondják, hogy mindig egy hatalmas zsákot cipelt magával. Tényleg volt egy ilyen ember, akinek nagy hasa volt, és óriási nagy szíve, és akárhová ment, mindenféle sértést elviselt, mindig csak nevetett rajta. Gyakran ábrázolták képeken, és nagyon tisztelték. Az emberek napjainkban még aggodalmaskodóbbak és a tudatuk káprázatokkal teli; Hotei idejében mindenki odavitte neki a problémáját, és ő beletette a zsákjába. Valójában minden tulajdona ebben a zsákban volt, nem volt háza. Gyakran adott ajándékokat, és mindent elosztogatott a gyerekeknek, akik állandóan köré gyűltek. Azt mondják, zazen közben halt meg, és hátrahagyott maga után egy költeményt Maitréjáról. Indiában azt tartják, hogy Maitréja egy nagy bódhiszattva, aki Buddha után ötmillió évvel jelenik meg, de sokan azt mondják, hogy nem várhatunk ilyen sokat Maitréjára. Hotei költeménye a következő:

*“Mi magunk vagyunk mindannyian Maitréják,
Mindannyian részei vagyunk annak a nagy fogadalomnak,
Hogy mindenki megszabadul.
Maga ez a fogadalom Maitréja.”*

De hiába így igaz, még azok az emberek sem hiszik el, akiknek szól. Sokéves gyakorlás után talán megérinthetjük azt a helyet, ahol nincs különbség a külső és a belső között, hanem csak egy egység létezik. S amikor visszatérünk ebből a legmélyebb forrásból, akkor visszatükrözünk minden hegyet, folyót, fát. Ez az igazság világa, a paradicsomi szépség világa, ahol nincsenek előítéletek és nincs különbségtétel a dolgok között. A dolgok éppen úgy vannak, ahogy vannak. De hogyan van ennek kapcsolata ezzel a bonyolult és káprázatokkal teli világgal? Egy tökéletes világot kerestünk, de amit találtunk, káprázatokkal teli. Amikor megérkezünk erre a piacra kitárt karokkal, akkor minden egyes dolognak, amivel kapcsolatba kerülünk, fényt adunk, és fölszámoljuk magunk körül a káprázatokat. Dógen úgy határozta meg a Buddha-természetet, hogy “mindenkit megszabadítani, még mielőtt mi magunk megszabadulnánk” Minden embernek különböző minősége van, különböző tehetsége és szokásai vannak. Ezekben a különbségekben nehéz megtalálni a közös Buddha-természetet.

Azért végezzük a zazent, hogy minden különbség megszűnjön a dolgok között, abban a tudatállapotban, ahová elérkezünk.

Mindaddig végezzük a zacent, amíg az egész univerzum egyetlenegy egész lesz, és a külső és a belső közötti elválasztás is megszűnik. Amikor minden egy ebben a hatalmas, tiszta tudatban. Amikor közvetlenül megtapasztaljuk, hogy nincsen határ a külső és a belső között, akkor a bölcsesség természetes módon előtör, és ugyanígy előtör a szeretet minden létező iránt. Mint ahogy a Nap fénye minden emberre árad, úgy ez a szeretet is kimeríthetetlen és örökkévaló. Manapság az emberek annyira ragaszkodnak a nyereség és a veszteség gondolatához, hogy teljesen eltűnik számukra ez a mindent átölelő szeretet. Azért végezzük a zacent, hogy visszatérjünk igazi Buddha-természetünknek ehhez a fogadalmához. Amikor vissza tudunk térni ehhez a fogadalomhoz és a természetes, eredeti tudatunkhoz, akkor minden megoldódik. A tíz kép, amely az ökörhajtást ábrázolja, ennek a stádiumait mutatja be mindaddig, míg az utolsó képen elérkezünk a piacra kitért karokkal. A mahájána buddhizmus minden igazsága benne van ebben. Először megvalósítjuk a bódhiszattva fogadalmunkat, hogy mindenkit megszabadítunk. Aztán ha ezt megtettük, azért végezzük a zacent, hogy ezt megszilárdítsuk. S miközben ezt végezzük, tudatára ébredünk Buddha-természetünknek.

A nagy történész, Aruma Pordhin (?) a következőket mondta: “A világ spirituális éhségének, szomjúságának a kielégítéséhez egy nagyon szilárd vallási útra van szükség.”

Ez a spirituális út nem azt jelenti, hogy valami abszolút külsődleges dologban vagy a paradicsom képzetében hiszünk, hanem inkább arról a fogadalomról van szó, hogy mielőtt én megszabadulok, minden lényt meg fogok szabadítani. Minden létezőnek a javáért ajánlom fel az egész életemet. Amikor az ember ezt a fogadalmat megvalósítja, a hely, ahol van, maga a paradicsom. Ezen a nagy felajánlason kívül hol lehet Isten? Az, hogy minden embert örömmel töltünk el, akárhol is vagyunk, tulajdonképpen ez minden Buddhának az igazi tudata. Még ha fogadalmat teszünk is, hogy ezt megvalósítjuk, a tudatunk akkor sem nyugszik meg teljes egészében. Az egoisztikus rétegünktől nem olyan könnyen lehet megszabadulni. Zazen és szessin alatt azon dolgozunk, hogy ettől megszabaduljunk. Sokan mondják, hogy amikor meg tudjuk tenni a fogadalmat, hogy mindenünket felajánljuk a társadalomnak, akkor minden bizonytalanság eltűnik. E fogadalom megtétele lényegében a kiindulási pontja magának a megvilágosodásnak. Még ha azt hisszük, hogy egy ember nem tud semmit sem tenni, mert teljesen értéktelenek vagyunk, ha ezt a nagy fogadalmat megtesszük, akkor ez minden Buddha bölcsességének a kivirágzását jelenti. S az, hogy ezt minden lény számára felajánljuk, a kifejeződése a nagy szeretetnek és a nagy együttérzésnek. Ennek a nagy szeretetnek a felajánlása az, ami lényegében megnyilvánul a tíz ökörről szóló műben is.

A költeménynek, amelyet Bódhidharmától idéztünk, a következő sora az, hogy “belül is el kell engedni mindenféle érdeket, aggodalmat.” A Gyémánt-szútra azt mondja, hogy nem szabad ragaszkodni semmiféle elképzeléshez, sem a jelent, sem a múltat, sem a jövőt illetően. Ahhoz az elképzeléshez sem szabad ragaszkodni, hogy nem gondolunk semmit sem, sőt nem szabad ragaszkodni a forma nélküli elképzeléshez sem. A tudat természetesen mozog, és azt gondolni, hogy ennek nem kellene mozognia, vagy megpróbálni megállítani, teljesen természetellenes dolog. Az eredendő tudatnak nincs létezése. Olyan, mint egy számítógép képernyője, amely csak azt tükrözi, amit etápláltak, és akkor kezd el csak működni. A mi tudatunk mozog, de ha azt gondoljuk, hogy ebben megtaláljuk a lényegét, akkor nagyot tévedünk. A tudatunk olyan, mint egy árnyék, mint egy fantom, mint egy jelenség: nincs fix anyaga. Mivel nincs fix anyaga, tiszta és világos.

De nem szabad tisztának sem hívni, mert akkor ahhoz az elképzeléshez fogunk ragaszkodni, hogy tiszta. Az, hogy belülről nem ragaszkodunk semmihez, azt jelenti, hogy minden elképzelést el tudunk engedni. Eredetileg a tudatunk derűs és tiszta, de nincs arra szükség,

hogy erről valamiféle fogalmat alkossunk. Ha erőfeszítést teszünk arra, hogy tiszták legyünk és derűsek, akkor máris nem vagyunk tiszták és derűsek, hanem még inkább zajosakká és összezavarodottakká válunk. Az, hogy olyan a tudatunk, mint egy szilárd, magas fal, azt jelenti, hogy nem ragaszkodunk semmihez, és nem választjuk el a külsőt és a belsőt, nem csinálunk magunknak tudatosan problémákat, hogy abban a tudatállapotban vagyunk, ahol nincs elválasztás külső és belső között, abban a teljes és feszes tudatállapotban, ahol határtalanul áradunk szét a mennyeken és a földön. Ha ebbe a tudatállapotba lépünk, akkor természetesen világossá válik számunkra, hogy tudatunk eredendően tiszta és világos. Ez az erős, mozdulatlan elme tudatállapota. S ezzel a tudattal megyünk a társadalomba és dolgozunk minden lénynek a javára.

Vimalakirti

7. fejezet: Az istennő

... Egy bizonyos istennő, aki abban a házban élt, miután a Dharma bódhiszattvájáról szóló tanítását meghallotta, örömeiben és elégedettségében testet öltött, és mennyei virágokkal halmozta el a szellemi hősokeket, bódhiszattvákat és a tanítványokat. Amikor a virágok a bódhiszattvák testére értek, leestek a földre, de, amikor a tanítványokra estek, odatapadtak, és nem hullottak le. A tanítványok rázták magukról a virágokat, még csodás hatalmukat is megpróbálták használni, de a virágok nem mozdultak. Akkor az istennő azt mondta a nagytiszteletű Sáríputrának:

– Nagytiszteletű Sáríputra, miért akarjátok lerázni ezeket a virágokat?

– Istennő, ezek a virágok nem illenek egy vallásos emberhez, ezért akarjuk lerázni őket.

– Ne mondd ezt, nagytiszteletű Sáríputra. Miért? Ezek a virágok megfelelőek! Miért? Ezeknek a virágoknak nincsenek teremtő gondolataik, és nem különböztetnek meg. Viszont az idős Sáríputra mindkettővel rendelkezik.

Nagytiszteletű Sáríputra, ami nem megfelelő valakinek, aki lemondott a világról a Dharma tanításáért, az a teremtő gondolkodás és a diszkrimináció, mégis telve vagy ilyenekkel. Az, aminek nincsenek ilyen gondolatai, mindig megfelelő.

Nagytiszteletű Sáríputra, nézd ezeket a virágokat, amint nem tapadnak a hatalmas szellemi hősök, a bódhiszattvák testéhez! Azért, mert ők megsemmisítették a teremtő gondolkodást és a diszkriminációt. Például a gonosz erőknél hatalmuk van a félénk emberek felett, de a bátrak felett nincs. Hasonlóképpen, a világtól félők a formák, hangok, ízek, anyagok hatalmában vannak, amelyek nem háborgatják azokat, akik nem félnek a konstruktív világban rejlő szenvedélyektől. Így ezek a virágok odaragadnak azoknak a testéhez, akik nem semmisítették meg ezeket a hajlamokat, és nem tapadnak oda azok testéhez, akik már megsemmisítették ezeket. A virágok nem tapadnak a bódhiszattvák testéhez, akik már megszabadultak a vágyaiktól.

Amikor félünk, tudatunkban gonosz szellemek jelennek meg. “Ez szörnyű, szörnyű!” Ha így gondolkodunk, rókák és más tünemények járattják bolondját velünk. Rángatnak minket, és mi reszketünk, remegünk. “Egy szellem fog megjelenni, tudom, hogy egy szellem fog

megjelenni!” gondoljuk, amikor a nádat fújja a szél, és, ahogy leng a szélben, biztosak vagyunk benne, hogy egy szellem az.

Ösapáinktól maradt ránk egy történet egy Raszecu nevű ördögről. Lóvá változott, és hagyta, hogy egy szamuráj a hátán lovagoljon. A szamuráj nem tudta, hogy a ló valójában egy ördög.

Az ördög megszólalt: “Szamuráj úr, hogy esik a lovaglás ezen a lovon? Jó ló ez? Vagy rossz ló?” A szamuráj kihúzta a kardját és megkérdezte: “Jól vág ez a kard? Vagy rosszul vág?” Az ördöggel ellenkezve kardot rántott. Az ördög elhallgatott. Ha a szamuráj csendben maradt volna, negatív gondolatokkal a fejében, megölték volna. Így járunk, ha a téveszméink vezetnek minket.

Mindenféle dolgokhoz tapadunk a tudatunkban, a legkülönbébb illúziókhoz és káprázatokhoz. Ha mindezekhez ragaszkodnánk, amíg autót vezetünk, mindig balesetet okoznánk. Kell, hogy legyenek időszakok, amikor tudatunk folyamatosan tiszta.

Ha nem tudunk a haláltól való félelemtől szabadulni, ha fennakadunk az élet és halál kérdésén, ha félünk a haláltól és ragaszkodunk az élethez és ahhoz, hogy ne érezzünk fájdalmat, ne szenvedjünk, ne haljunk meg, ha ilyenformán ragaszkodunk testünkhöz és érzéseinkhez, akkor tudatunk egészen összezavarodik. Ha elengedjük a születéshez és halálhoz való kötődésünket, akkor mindegy, hogy milyen kívánatos hangok, illatok vagy látványok tárulnak elénk, hogy milyen finom ízeket vagy dolgokat érzékelünk, ezek nem rángatnak többé ide-ode minket.

Nem azért élünk, hogy az ösztöneink vezéreljenek bennünket. Azonban, mivel ezek vezérelnek, a virágok ránk tapadnak. Ha megvizsgáljuk mindennapi életünket, világosan láthatjuk ezt. Ha másokba kapaszkodunk, elveszítjük önbizalmunkat, függetlenül attól, hogy kivel beszélünk, vagy töltjük időnket. A baj nem rajtunk kívül van, hanem bennünk, mert nem engedjük el a vágyainkat.

– *Istennő — mondta a nagytiszteletű Sáriputra -, mióta vagy ebben a házban?*

– *Azóta, amióta te a megszabadulásban élsz.*

– *Régóta vagy itt?*

– *Régóta élsz a megszabadulásban?*

Sáriputra nem válaszolt.

A mennyei lényt, az istennőt megkérdezték: “Mióta vagy ebben a szobában?” A válasz: “Körülbelül olyan hosszán, mint amióta te meg vagy világosodva.” Annyi ideje vagyok itt, mint amit te megvilágosodva töltöttél; ezzel fejezve ki azt, hogy, mivel a megvilágosodásban nincsen idő, időtlen idők óta itt van.

De Sáriputra nem értette ezt meg, és tovább kérdezett: “Akkor hát már egy jó ideje itt vagy?” Azaz: mennyi ideje vagy itt? Milyen idős a megvilágosodásod? “A tiszteletre méltó már rég felszabadult?” kérdezett vissza az istenno. Erre Sáriputra elhallgatott. De az istennő folytatta: “Egy ilyen kiváló embernek, mint te vagy, miért nincs erre válasza?”

Erre ő így válaszolt: “Megvilágosodás, a megvilágosodásom hosszáról kérdezel, annak pedig nincs ideje, és mégis van ideje. Hosszú, és mégis rövid, és se nem hosszú se nem rövid: így tehát nem tudok beszélni.”

– *Te vagy a “bölcsek bölcse”! Miért nem szólsz? Amikor válaszolnod kéne, nem felelsz.*

– *Mivel a megszabadulás kifejezhetetlen, istennő, nem tudom, mit mondjak.*

Sáriputra! Nem kell hallgatnod, nem beszél a te megvilágosodásod? Nincsenek szavak, amelyek a tudatállapotodat kifejezik? A megvilágosodás nem belül van, se nem kívül, és nem is a kettő között. Nem annyiból áll, hogy büszkén azt mondjuk: “Nem tudom”. A külső dolgok rád zúdulnak. Valójában az élet és a halál úgy, ahogy van, az igazi megvilágosodás – nem választható ezektől el. Tudatunk, amely megvilágosodott, betölti az eget és a földet, a születéssé és a halállá válik, majd azokat is magábafooglalva túlhalad rajtuk. Az újjászületésünk ez a világ minden pillanatban és minden helyen, itt és most. Ez a megvilágosodás.

Ha tiszta időt tapasztalunk, tiszta idővé válunk.

Ha esővel találkozunk, esővé válunk.

Ha jégesővel találkozunk, jégesővé válunk.

Nem ez a megvilágosodás igazi valója?

Egy súlyos félreértést itt el kell kerülnünk. Nem a megvilágosodást kell szavakkal kifejeznünk, hanem a tudatállapotunkat. Nem arról kell beszélnünk, hanem erről, hogy a világnak felszabadulva hasznára váljunk. Ezt kell kifejeznünk, hogy azzal segíteni tudjunk.

Ha a megvilágosodást megvalósítjuk, minden ezen a világon megvilágosodik. Ha magunkat áltatva nézzük azt, akkor minden a világon csalódás áldozata lesz. Ha megvilágosodott állapotunkból nézzük, a hegyek magasak, a folyók folynak. A virágok, ahogy valójában: pirosak; ez mind a Buddha formája.

“A folyók áradó folyása a Buddha tanításának a hosszú nyelve.”

Mindezekután Sáriputra kijelenti, hogy mivel a megvilágosodás kifejezhetetlen, istennő, nem tudom, mit mondjak.

– *Minden hang, amit kiejtesz, a megszabadulás természetét hordozza. Miért? A megszabadulás sem külső, sem belső, és nem érzékelhető ezektől függetlenül. Hasonlóan, a hangok sem külsők, sem belsők, és nem érzékelhetőek máshol. Ezért, nagytiszteletű Sáriputra, ne úgy mutass a megszabadulásra, hogy nem szólsz! Miért? A szent megszabadulás minden dolog egyenlőségét jelenti!*

– *Istennő, a megszabadulás nem a vágytól, gyűlölettől, butaságtól való mentesség?*

– *“A megszabadulás mentesség a vágyaktól, gyűlölettől, butaságtól” – ez a túlságosan büszkék tanítása. De azoknak, akik mentesek a büszkeségtől, azt tanítják, hogy a vágy, gyűlölet, butaság valódi természete maga a megszabadulás.*

Azt mondod, a megvilágosodás sem nem külső, sem nem belső, és nincs a kettő között sem, hanem a vágyak, az indulatok és a tudtalanság feloldása és elengedése az igazi felszabadulás, ugye? — vitázik tovább Sáriputrával az istennő.

Ezután a mennyei lény Buddhát idézi a három méreggel kapcsolatban, amelyeket el kell kerülnünk, valamint, hogy nem való azt mondanunk, hogy „jobban megértettem mint bárki más”, különben mindenki másnál jobban becsapjuk magunkat.

A Lótusz szútra világosan kifejti, hogy nem viselkedhetünk úgy, mintha többek lennénk másoknál, vagy, mintha többet tudnánk, vagy megértésünk mélyebb lenne másoknál. Az ilyen „felsőbbrendű” embereknek tanította Buddha, hogy szabaduljanak meg a három méregtől. Ha kerüljük a beképzeltséget, ha alázattal mindenki más szolgálatára rendeljük magunkat, akkor, még ha van is bennünk sóvárgás, düh és tudatlanság, nem engedjük magunkat át ezeknek, hanem pontosan azok maradunk, akik ténylegesen vagyunk. Ez a „pontosan az, akik vagyunk” a szatori. De, amint valaki azt képzeli, hogy ő különleges és mélyebb másoknál, tudata megtelik tudatlansággal, vágyakozással és indulattal.

Annak, aki mindig szerény, és nem tartja magát nagyra, az indulatok, vágyak és a tudatlanság nem probléma. Akkor ugyanis a dolgokat mint egy egészt látja, és nem vezeti magát félre.

-Nagyszerű! Mondd, mit láttál, mire ébredtél rá, hogy ily ékesen szólsz?

Itt végre Sáríputra meghajol, elfogadja az istennő álláspontját, és megkérdezi, hogy hogyan gyakorolt, hogy idáig eljutott. A válasz:

– Semmit sem, nagytiszteletű Sáríputra. Nem ébredtem rá semmire, ezért szólok ékesen. Aki azt gondolja: “Elértem! Megértettem!”, az túl büszke a Dharma tanítására.

Nem vagyok megvilágosodva, és senki nem is igazolta azt. Pontosán azért tudok így beszélni, mert nem világosodtam meg. Ha megvilágosodásomnak bármi képzete felmerülne bennem, akkor az hazugság volna, valótlanosság. Az elbizakodott ember ilyen.

Ez az, amit a Szív szútra is mond: ha szatorinak hívjuk, akkor az nem szatori. Megérteni, hogy egyáltalán nincs semmi, és megérteni azt is, hogy nincs semmi megérteni való, ez a megvilágosodás. Ilyen alapossággal tanította, és tagadásával szabadította fel Sáríputra képzetekben megragadt elméjét az istennő. A mennyei lény megmutatta, hogy az elme és a világ már nem két különböző dolog.

Sáríputra, akit az istennő immár ismét lehengrelt, bizonyítani szeretné, hogy itt ő a mester, kezdődő elkeseredésében megkérdezi:

– Istennő, a tanítvány-szekérhez, a magányos-szekérhez vagy a nagy szekérhez tartozol?

– A tanítvány-szekérhez tartozom, amikor azoknak tanítom, akiknek szükségük van rá. A magányos-szekérhez tartozom, amikor az alárendelt eredet tizenkét kötelékét tanítom azoknak, akiknek szükségük van rá. Mivel sohasem hagytam el a könyörületet, a nagy szekérhez tartozom, mert mindenkinek szüksége van a tanításra, hogy elérjék a végső megszabadulást.

Nagytiszteletű Sáríputra, úgy, mint ahogy nem érezzük a ricinus illatát a magnóliaerdőben, csak a magnólia virágokét; ebben a házban élve, amely a Buddha-tulajdonságok erényeitől illatos, nem érezni a tanítványok és a magányos bölcsek illatát sem. Nagytiszteletű Sáríputra, a Sakrák, a Lokapalák, a dévák, a nagák, a yaksák, a gandharvák, asúrák, garudák, kimnarák és mohagorák, akik ebben a házban élnek, és a Dharmát e szent ember szájából hallják, és a Buddha-tulajdonságok illatától elbódultak, a megvilágosodás szelleme felé haladnak.

A mennyei lény valójában egy Bódhiszattva volt, aki ilyen formában nyilvánult éppen meg. De, mivel egy nő alakjában jelent meg, Sáriputra ezt különösen megalázónak érezte, és megkérdezte: “Melyik szekérhez tartozol? Melyiket tartod fontosnak?” Az istennő válasza: “Nem bonyolodom ilyen fontolgatásokba. Ha a tanítvány-szekér való azoknak, akik szavakra van szükségük, akkor azt a formát alkalmazom, és ugyanez igaz a többi szekérré is. Nem tartozom egyikhez sem, hanem mindenkire azt alkalmazom, amelyekre épp szüksége van. Tehát lényegtelen, hogy melyik ezek közül a jobb. Végtelen sok ember van a világon, és mindhárom karmikus kapcsolat szükséges. Azt mondhatod, hogy az egyik a három közül a legfontosabb, de ezt csak azért mondom, mert a magad személyes felébredését tartod fontosnak. De valójában nem ez a lényeges. Ez nem az igazán helyes világszemlélet. A Nagy Járművet követve nem tarthatjuk a másik kettőt kevesebbire. Adj mindent abba bele, amit csinálsz, és akkor az sem okoz bajt, ha vágyaidd vannak. Nem kell várnunk addig, amíg mind elmúlnak. Viszont nem szerethetünk senkit sem megkülönböztetett módon: mindenkit egyformán kell szeretnünk. Így minden pillanatban azt teszem, ami szükséges, és nem ragadok le az út egyetlen változatánál sem, mondta a mennyei lény.

Vimalakirti szobája csordultig van minden élőlény felszabadításának az illatával, átjárja és betölti az egész szobát. De ez nem önmagáért való. Ez az illat minden élőlény felszabadulásának az illata, és nem azé, hogy “hogyan szabadultak fel”, vagy, hogy “melyik utat részesítem előnyben”. Ebben a világban, Vimalakirti szobájában minden vallás képviselve van, minden isten és Buddha. Amikor Vimalakirtit halljuk, mindnyájuk erényeit tapasztalhatjuk, megismerhetjük a Dharma Testet, és felébreszthetjük a tudatot, hogy megszabadítsunk minden élőlényt. Itt mindent az igazságnak ajánlunk fel.

– Nagytiszteletű Sáriputra, már tizenkét éve vagyok ebben a házban, és nem hallottam olyan beszédet, ami a tanítványokat vagy a magányos bölcseket illette volna, csak olyat hallottam, ami a hatalmas szeretetről, könyörületességről és a Buddha elképzelhetetlen tulajdonságairól szólt.

Nagytiszteletű Sáriputra, nyolc különös és csodálatos dolog nyilvánvaló ebben a házban. Mi az a nyolc?

Állandóan aranyszínű fény sugárzik, olyan fényes, hogy nehéz megkülönböztetni az éjjelt és a nappal holott sem a nap, sem a hold nem süt ide különösebben. Ez a ház első csodája.

Nagytiszteletű Sáriputra, aki belép a házba, attól a pillanattól kezdve nem gyötrik szenvedélyek. Ez a második különös és csodás dolog.

Nagytiszteletű Sáriputra, a Sakra, Brahma, a Lokapalák és a Buddha-mezők bódhiszattvai sosem hagyják el ezt a házat. Ez a harmadik különös és csodás dolog.

Nagytiszteletű Sáriputra, ebből a házból sosem hiányzik a Dharma hangja, amely a hat transzcendenciáról beszél, és a Dharma visszafordíthatatlan kerekéről. Ez a negyedik különös és csodás dolog.

12 éve vagyok ebben a szobában, mondja az istennő. Ez a tizenkettő nem egy számot, hanem egy nagyon hosszú időtartamot jelöl: “nagyon, nagyon régóta”. A nap 12 órából áll (állt a régi időkben), egy év 12 hónapból, így a 12 valaminek a teljességét jelenti. Egész nap, egész évben, egész idő alatt – ezt jelenti – itt voltam mindig is, soha nem gondoltam a saját fájdalomra, vagy az attól való megszabadulásra, az élet négy szenvedésére, nem végeztem

ilyen gyakorlatokat. A Buddha megfélekezett a saját fájdalmáról, és a Dharmát tanította. Ez az igazi tanítás!

Ezután a mennyei lény kifejti, hogy nyolc szokatlan és nagyszerű dolog nyilvánul meg ebben a szobában. Ebben a kicsiny, négy és fél matracnyi szobában nyolc Dharma Dharmája van jelen. Mindig nagy, arany színű fényesség van jelen, reggel és este, megállás nélkül. Szüntelenül fényesebb a napnál. Ez az első csoda: rejtély, különös és ritka jelenség.

A második furcsaság, hogy, pusztán azáltal, hogy belépünk ide, megtisztulunk, minden tisztátalanságunk és tévhitünk elenyészik. Ez általában igaz akkor, ha egy nagyszerű tudatú barátunkat látogatjuk meg. Ekkor többet kapunk, mint adunk, és részesülünk emelkedett tudatállapotából.

A következő jelenség, hogy a nagy istenségek és bódhiszattvák mind idejönnek látogatóba, és véleménykülönbség nélkül, harmóniában gyülekeznek és tartózkodnak itt.

Ebben a szobában mindenki, aki idegyűlt, gyakorolja a hat paramitát, a jótékonyságot, az előírások betartását, a türelmet és a jóra való erőfeszítést, a számadhit és a bölcsességet. Mindenki ezt a Dharmát nyilvánítja meg, ezeket a paramitákat tanítja.

– Nagytiszteletű Sárputra, ebből a házból mindig hallatszik az istenek és az emberek ritmusa, dalai, zenéje. Ez az ötödik különös és csodás dolog.

– Nagytiszteletű Sárputra, ebben a házban mindig itt van a négy kimeríthetetlen kincs, tele minden ékkövel, amelyek sohasem csökkennek, bár minden szegény és nyomorult annyit kap, amennyit kér. Ez a hatodik különös és csodás dolog.

– Nagytiszteletű Sárputra, e jó ember kívánságára mind a tíz irányból eljöttek a Tathagaták mint: Tathagata Sakyamuni, Amitabha, Aksobhya, Ratnasri, Ratnarcis, Ratnacandra, Rathavyuha, Dusprasaha, Sarvartasiddha, Ratnabaluha, Simhakirti, Simhasvara és így tovább; amikor eljönnek, a Dharma ajtaját tanítják, amit a “Tathagaták titkának” neveznek, és azután elmennek. Ez a hetedik különös és csodás dolog.

– Nagytiszteletű Sárputra, az istenek lakóhelyeinek és a Buddhák mezőinek nagyszerűsége beragyogja ezt a házat. Ez a nyolcadik különös és csodás dolog.

– Nagytiszteletű Sárputra, ez a nyolc különös és csodás dolog látható ebben a házban. Ezt látva ki ne hinne a tanítványok tanításában?

Az ötödik csodálatos dolog, hogy ez a szoba szavakkal leírhatatlan. Telve van a mennyei lények zenéjével, ez a magával ragadó levegő betölti a szobát. Továbbá itt olyan végtelen kincseknek egy hatalmas tárháza található, amelyek mindennek a jóindulatú felajánlását, minden másoknak adását, és mások javának az őszinte kívánását jelentik. A legfontosabb dolgoknak, melyekben az emberek reménykednek, amelyekkel összhangban mozognak és tevékenykednek. Ez a végtelen működés tölti be ezt a szobát, és minden Buddha megnyilvánul itt. Idejönnek, és Vimalakirti nem mond semmit sem. A Buddhák tanítják a Dharmát. Csak négy és fél matrac van itt, de ez a színhely mégis a Tiszta Ország színhelye. Ez az utolsó különös jelenség, és ez összesen nyolc. Ki tud bármit is mondani erről? Ha pusztán csak belépsz ebbe a szobába, megtelsz békével, és ebben a társaságban, bár adakint a világ oly nehéz, ez a szoba mélységesen békés, és csodálattal tölt el minket.

Sáriputrát végképp lehengette a mennyei lény, és végülis úgy kellett keresnie valamit válaszképpen. De nem talált jobbat, mint hogy megkérdezze: miért nő alakjában jelent meg? Ha olyan nyilvánvalóan megvalósult állapotban van, nem férfiként kellett volna megjelennie?

– *Istennő, mi akadályoz abban, hogy levedd női alakodat?*

– *Bár tizenkét éve viselem ezt az alakot, még nem találtam meg. Nagytiszteletű Sáriputra, ha egy varázsló varázslattal akarna egy nőt inkarnálni, megkérdeznéd a nőtől: “Mi akadályoz abban, hogy levedd női alakodat?”*

– *Nem! Ilyen nő nem létezik, ezért mi lenne, amit át lehetne alakítani?*

Ez különösen érvényes Indiában akkoriban. Egy nő van Vimalakirti szobájában. Ha ez egy Buddha, miért nem vált férfivá? Amennyiben elérte a felébredést, ez olyan magától értetődőnek tűnik. A mennyei lény azt válaszolta, hogy, ha 12 éve női testben élt, miért kéne ennek megváltoznia? Mivé kéne neki átváltoznia?

Hosszú, hosszú ideje gondolkodom a formámon, 12 éve. Nem úgy gondolok magamra, mint nőre. Ez csupán a te “leragadt” gondolkodásod. A buddhizmusban ami fontos, az az, hogy ne ragadjunk le a formáknál és a gondolkodásnál. Hiba, ha úgy gondolom, hogy bizonyos alakom van. Az ezen való megrekedés éppen az, amitől meg kell válnunk. A formán való leragadás elkerülése a szatori és az igazi szabadság, nemde?

Nincs rögzített alakja a dolgoknak, hát miért ragadunk mégis le egynél? A formák ürességének felismerése és a tőlük való függetlenség a szatori. Ez a Vimalakirti mondanivalója, és amit az istennő Sáriputrának kifejt.

Sohasem gondoltam arra, hogy már hosszú ideje nő lennék, így miért kéne férfivá válnom? Még ha volna is itt valaki, aki ilyen varázslatokat végezne, miért kéne azt mondanod, hogy ne legyek többé nő, ha egyszer nem is vagyok sem nő, sem férfi?

– *Ugyanígy, Sáriputra, a dolgok sem léteznek valóban. Gondolnád-e: “Mi akadályozná meg azt, akinek a természete csodás reinkarnáció, hogy levedd női alakját?”*

Ekkor az istennő, csodás erejével, Sáriputrát a saját, önmagát pedig Sáriputra alakjában jelentette meg. Az istennő, Sáriputra alakjában azt mondta Sáriputrának, aki istennő alakjában állt ott:

– *Nagytiszteletű Sáriputra, mi akadályoz meg abban, hogy levedd női alakodat?*

Ebben a világban a dolgok forma nélküliek. Nincsen rögzített forma, így azon sem kell változtatni, hogy nő vagyok. Mivel Sáriputra még így sem érti a dolgot, az istennő nővé változtatja.

Sáriputra női alakban válaszolt:

– *Már nem férfialakom van, hanem női! Nem tudom, mit vátoztassak át!*

– *Ha te át tudsz alakulni, minden no képes átváltoztatni az alakját. Minden no noi alakban jelenik meg, ugyanúgy, mint ahogy neked is noi alakod van. Míg valójában nem nok, noalakban jelennek meg. Ezzel a gondolattal a fejében mondta Buddha: “Semmi sem női vagy férfi”.*

Az istennő visszavonta csodás hatalmát, és mindketten visszaváltak eredeti alakjukba. Akkor azt mondta:

– Nagytiszteletű Sáríputra, mit csináltál női alakoddal?

– Nem hoztam létre, és nem változtattam meg.

– Ugyanígy semmi sem kialakított, és megváltoztatott, és ez a Buddha tanítása.

“Miért változtattál nővé?” — “Miért nem váltál férfivá?”, viszonzza a mennyei lény. “Nem próbáltam nővé változni, és most nézd meg, mit tettél!”, mondja Sáríputra.

Erre a mennyei lény így válaszolt: “Te kérdezted, hogy nő-formámat nem kéne-e megváltoztatnom, mire én azt válaszoltam, hogy azért nem kellene, mert nem gondolom, hogy az én alakom női, és a nők összességében sem mindig gondolják magukat nőnek: mindnyájan Buddhák vagyunk.” Való igaz: a mi igazi karakterünk sem nem férfi, sem nem nő, sem nem gazdag, sem nem szegény, sem nem öreg, sem nem fiatal, sem nem egészséges, sem nem beteg. A mi valódi természetünk nem ismer ilyen minőségeket.

Ahogy Rinzai mester mondja: ebben az öt láb magas húsdarabban egy rang nélküli igaz ember rejlik. A mi igazi természetünknek nincs se formája, se lényege, se rangja. Minden emberben egyenlő ez, és, ha ezt tisztán látjuk, nincs külön keleti ember és nyugati ember. Ha megosztottság van, nem lehet béke, mivel csak annak a belátása, hogy alapvető minőségünkben egyenlőek vagyunk, hozza magával a békét. Bár északról vagy délről származunk, mégis észak és dél a Buddha-természetben. Ezt tanítja Vimalakirti.

A mennyei lény – természetfölötti képességeit alkalmazva – visszaváltoztatja férfivá, és megkérdezi: “Az a női forma hová lett?” Sáríputra válaszol: egy nő formáját kaptam, és most azt látom, hogy nem mondható, hogy a forma itt van, vagy, hogy nincs itt. És ugyanez igaz erre a testre is: minden pillanatban változik; ma és tegnap más vagyok.

Egy nő formáját kaptad, és nő is voltál, meg nem is, és azt sem mondhatod, hogy ez egy kölcsönzött forma volt. Buddha szerint ez érvényes a minden egyes dologra. A folyóról, amely előttünk folyik el, azt gondolnánk, hogy mindennap ugyanaz a folyó, de mégsem ugyanaz a víz benne: minden pillanatban változik. Szemeink különféle színeket látnak, de ezek a színek is minden pillanatban változnak. A napfény hajnalban, délben és szürkületkor mindig más, és ugyanez igaz minden érzékelésünkre. Mindig ezen változások közepette látjuk a valóságot, pillanatképeket készítünk, és velük tanúsítjuk az emberi boldogságot és igazságot. Ezek mind kölcsönzött formák, de bennük megvalósítjuk a végtelent. És ez a bölcsesség és az igazság.

– Istennő, hol születesz újjá, ha lelked elvándorol a halálod után?

— Ott fogok újjászületni, ahol a Tathagata csodás inkarnációi születnek újjá.

– De a Tathagata csodás inkarnációinak lelke nem vándorol, és nem is születik.

– Minden dolog és élőlény ugyanolyan. Nem vándorolnak, és nem születnek.

– Milyen hamar éred el a Buddha tökéletes megvilágosodását?

– Amikor te még egyszer megkapod a hétköznapi ember tulajdonságait, én akkor érem el a Buddha tökéletes megvilágosodását.

- Istennő, lehetetlen, hogy még egyszer egy hétköznapi ember tulajdonságait kapjam.
- *Ugyanígy, nagytiszteletű Sáríputra, az is lehetetlen, hogy elérjem a Buddha tökéletes megvilágosodását. Miért? Mert a tökéletes megvilágosodás alapja lehetetlen. Mivel lehetetlen, senki sem éri el a Buddha tökéletes megvilágosodását.*
- *De a Tathagata kijelentette: „a Tathagaták, akik olyan számosak, mint a Gangesz homokszemei, elérték a Buddha tökéletes megvilágosodását, eléri azt, és továbbra is el fogják érni”.*
- *Nagytiszteletű Sáríputra, a kifejezés: “a múlt, jelen és jövő Buddhái” egy szokványos kifejezés, amely szótagokból áll. A Buddhák nem a múlt, sem a jelen, sem a jövő. Megvilágosodásuk áthatol a három időn! De mondd, te elérted a szentséget?*
- *Elértem, mert nincs elérés.*
- *Ugyanígy van tökéletes megvilágosodás, mert nincs olyan, hogy: “a tökéletes megvilágosodás elérése”.*

A licchavi Vimalakirti azt mondta a nagy tisztetű Sáríputrának:

- *Nagytiszteletű Sáríputra, ez az istennő már kilencenkét-millió milliárd Buddhát szolgált. Játszik a nagy tudással. Minden fogadalmát betartotta. Elérte a dolgok újjá nem születésének a toleranciáját. Elérte a visszafordíthatatlanságot. Ott élhet, ahol akar fogadalmá hatalmából: fejleszti az élőlényeket.*

Sáríputra feltette a kérdést: “Hosszú ideje itt voltál. Hová fogsz legközelebb születni?” A Buddha ott születik, ahol felszabadulásra van szükség. Nincs itt és ott, ha nincs születés és halál. Ott nyilvánítjuk meg formánkat, ahol az szükséges. Az életnek és a halálnak nincsen formája, de ezt nem láthatod, mert még nem érted el a felébredést. De valójában ott jelenünk meg, ahol erre szükség van, és ez az igazi életenergia.

“Mikor váltál Buddhává?” – “Ha az a megvilágosodott “te” még egyszer tudatlanná válik, akkor fogok Buddhaként megjelenni.” A mennyei lény nem tesz különbséget Buddha és egy tudatlanságban élő között. A különbségtétel ezen hiánya tudatlanság és szatori, a születés és halál, férfi és nő között, ez a nagy nagy enszó, a zéró világa. Ennek a kinyilvánítása a szatori. Nem születésről vagy halálról van itt szó.

Végülis Sáríputra ezt mondta: “Természetesen! Senki sem mondhatja, hogy “én most megvalósítom a szatorit”, mivel az semmi, el nem dönthető, mint ahogy az sem, hogy “én most meg fogok világosodni”.” Ha úgy gondolkodol, hogy “van múlt, jelen és jövő”, akkor nem élsz a megvilágosodás világában. “Te megvilágosodtál a kis jármű útján – Igaz ez?” – válaszolta a mennyei lény.

Ahhoz, hogy megvilágosodhass, meg-nem-világosodottságra van szükség, azt mondani, hogy elérted a felébredést, maga a fel-nem-ébredettség. A Bódhiszattvák számára nincs semmi megvalósítanivaló, mivel nincs semmi, amitől meg kéne szabadulniuk. Felébredettnek lenni annyi, mint zérónak lenni. Így nem valósítani meg semmit sem: maga a zéró megvalósítása. Ez a felébredés. Ez az, amit Vimalakirti mondani szándékozik.

“Azt hittem, egy közönséges nő vagy, de valójában egy igazi Buddha vagy, egy Bódhiszattva, aki az élőlényeket felszabadítja.” Játék ez, mindent átfogó fogadalommal, amely során minden

formát felvesszünk, és minden lényt felszabadítunk. Ennek bemutatására hívta Vimalakirti elő az istennőt.

A legfontosabb a mi fogadalmunk, és ez a mi örök életformánk. Ember-voltunk újra és újra formában nyilvánul meg, és ezt ekként fejezzük ki. Befejezésül ez az, amit Vimalakirti Sáriputrának kifejt.

Az eredeti (dőlt betűs) szöveghez felhasználtuk: Kertész Éva (ford.): Vimalakirti szútra, Lótusz szútra: a mahájána buddhizmus szentiratai, Farkas Lőrinc Imre Könyvkiadó, 2000.

Te magad légy az aranyzél!

Tairo kinpu

Ezeket a szavakat olvashatjuk a Kék szikla (Nefrit Szirt) feljegyzés 27. bekezdésében. Ezek Unmon Bunne szavai, a mesteré, aki a Tang-dinasztia idején széles körben ismert volt. Az Unmon-vonal közismert volt az aranyzélről. Unmon ilyen szavakat használt: “kan”, vagyis kapu, “ro” vagyis megnyilvánított és “liij”, vagyis értelmetlenség. Rövid, de az igazságot tökéletesen kinyilvánító szavak ezek, velősen és mélyen kifejezve azt. Mérhetetlen mélységük van, misztikus igazságuk, ugyanakkor egészen különleges minőségű tudatállapotról tanúskodnak. Valószínűleg Unmon Bunne Zenji életének késői szakaszában történt, hogy egy szerzetes megkérdezte: “Mi van akkor, amikor a fa elszárad és a levelek lehullanak?” A szerzetes ezt kérdezte: “Amikor az összes kicsi és nagy vihar elmúlt, és az összes levél lehullott, az ágak csupaszok, mihez hasonlatos az?”

A kérdés nem csupán a természetről szól, hanem az emberi tudatállapotról is, amikor véget ért a vágyaktól és az élet kötődéseitől való szenvedésünk, amikor tudatlan, mohó és dühös elménk elcsönnesült, és nem gondolkodunk többé erről vagy arról, amikor az élet, a halál és a nirvána nem szempont többé. Amikor nem szükséges már magyarázat, és nincs többé különbség egy buta ember és egy Buddha között, amikor minden megkülönböztetést félresöpörtünk, a tudatállapot, – amelyet az ujjunkkal nem érinthetünk meg – miként van az? Ez a kérdés, amelyet a szerzetes feltett. Ezzel az egyetlen mondattal bizonyította, hogy képes egy ilyen kérdésig eljutni. Mintegy azt mondta: “Nincs szükségem többé vágyakra és kötődésekre, arra, hogy Buddhává váljak, vagy, hogy az élet és halál kérdése foglalkoztasson.” Azt kérdezte, hogy egy ember, mint ő maga, aki mentes már vágyaktól, ábrándoktól és káprázatoktól – egy tudatállapotban, ahol mindez már kialudt – hogyan tudja elérni a megszabadulást?

Tehát azt kérdezte: “Mi van akkor, amikor a fa elszárad és a levelek lehullanak?” A szerzetes megtapasztalta azt a helyet, ahol az összes levél és virág lehullott, mint Buddha a Nirvánában, és azt szerette volna tudni, hogy hogyan juthat még mélyebbre. Természetesen nekünk is meg kell tapasztalnunk ezt a tudatállapotot, át kell haladnunk rajta, különben hiú reményekben fogunk továbbra is ringatózni, és minden fölmerülő apró dolog ide-ode dobál minket. Ha minden gondolat össze-vissza rángat minket, nem lehetséges emberi bizalom. Ha nem tudjuk a szerzetes tudatállapotát megtapasztalni, nem nevezhetjük azt a Buddha Dharmának, vagy nem mondhatjuk, hogy a Zent megvalósítottuk.

De egy veszélyes csapda rejlik itt. A szerzetes, aki ezzel a tudatállapottal megjelenik, magával cipeli azt, rámutat, és magabiztosan egyenest a tetejére ül. Ez az ő öröme, megelégedésére szolgál, de, ha ott marad elégedetten, hogyan fog dolgozni az emberekkel, akik a társadalomban szenvednek? Hogyan fog ennek a feladatának megfelelni? Előfordulhat, hogy benne marad ebben a hatalmas csapdában. Az ő higgadt és csendes tudatállapota az a pont, amely a megszabadulás forrása azok számára, akik a társadalomban élnek, akik felégetik magukat, és mélységesen szenvednek, de, ha beleülünk ebbe a pontba, és benne maradunk, hogy tudnánk a szabadulást elvinni azokhoz az emberekhez?

“Mi van akkor, amikor a fa elszárad és a levelek lehullanak?”

Ez a tudatállapot a zazen végső pontja. Zazen közben ezt gondolunk, meg azt gondolunk; mindenféle problémáink vannak. De, ahogy folytatjuk zazenünket, elfelejtjük a testünket, kisimítjuk a légzésünket, és, lépésről lépésre, ahogy a gondolatok keletkeznek és elmúlnak, és mi folytatjuk ezt a kisimítást, végre testünk és légzésünk megnyugszik. Elménkben a hullámok és szelek lecsillapodnak. Ez a higgadság amelyben nincs miről gondolkodni – minden hozzáadott gondolat nélkül – ez a zazen végső pontja.

Mégis, bár ez a zazen végső pontja, ha azt gondoljuk, hogy ezzel végére értünk, egy nagy-nagy csapdába kerülünk, szabadságunkat elveszítve. Csak saját jószerencsénkkel törődve beszűkültek és merevek leszünk. Zazenünk nem a mi személyes boldogságunkat szolgálja; nem szorítkozhatunk csupán ennyire, különben hátat fordítunk a társadalomnak, és csak a magunk személyes boldogságát keressük. Az idealizmus hibájába esünk. Hiába ismerjük meg a zazennek ezt a végső pontját, ez önmagában még nem elég.

Ahogy Takuan Zenji tanította, az igaz tudatállapot az, amelyben elménk mozdulatlan, nem ragadva meg semminél sem. Míg mindent visszatükröz, ami felbukkan, nem időzik el sehol sem. Ennyiben foglalja össze Takuan Zenji a zazen lényegét. Az, hogy a zazenünk beérett, nem azt jelenti, hogy a semmi fogalmába kapaszkodunk. Ellenkezőleg: igazán teltek és feszesek leszünk, mint egy léggömb, amely a legkisebb érintésre szétrobbanhat. A teltség és feszesség ezen tudatállapotában, telire feszítetten, úgy reagálhatunk a társadalom összes kihívására és súlyos szenvedésére, hogy az nem rángat ide-oda minket. Bejárhatjuk a mennyeket, és bejárhatjuk a földet. Ebben a tudatállapotban, mindezen kihívásokkal találkozva, magunkba isszuk azokat. Ebben a tudatállapotban lenni az igazi zazen, a zen.

Unmon Daishi habozás nélkül felelt: “Te magad légy az arany szél!”. Testünk és lényünk minden részén – minden pórusunkon – áramoltassuk át ezt az arany szelet. Az arany szél az őszi szél, amely az egeket átjárja a gazdag, teljes szüret idején. Ahogy az összes termés – a rizs és a búza – megéri, és termést hoz, ezek a teli és bőséges, érett növények egy érett arany tengert képeznek a hatalmas kék ég alatt, ragyogóan telve étellel, kiterjedve addig, amíg csak a szem ellát. Az a szél, amely a kék ég alatt az arany tengeren fúj át, az őszi szél, a szüreti szél mindenütt fúj. Ez az érett, bőséges tudatállapot, amellyel Unmon válaszolt. A szerzetes egy kiszáradt tudatállapottal érkezett Unmon Daishihez, amelyben minden élő elpusztult, ahol semmi sem marad életben, és Unmon Daishi így válaszolt, mindezen felülemelkedve: “Te magad légy az arany szél!” Terjedj ki a mennyeken és az egész földön át!

Ezzel a tudattal Unmon Daishi pár szóban felülemelkedett minden emberi káprázaton, nehézségen és szenvedésen, még az élet és halál kérdésén is. Ahogy a pap Ryokan mondta:

*Amikor balsorssal készülünk szembenézni,
A legjobb módja a balsors elkerülésének, hogy farkasszemet nézünk vele.
Amikor a halál ideje jött el,
A legjobb találkozni a halállal.*

Rykon ezen tudatállapota mindazt magába issza, amivel csak találkozik, ahelyett, hogy hagyná, hogy azok eluralkodjanak rajta, aztán pedig megtalálja, hogyan vigye át az életbe, hogyan adjon életet annak, amit megtapasztalt.

Ez a tudatállapot nem fagyos és távolságtartó, hanem mindazt magába nyeli, amivel találkozik. Amikor a kihívások olyan megsemmisítőek, hogy a lélegzetünk is eláll, hogyan tudunk pont ebben a pillanatban életet adni legmélyebb bölcsességünknek? Ahelyett, hogy összetörnénk egy nehézségtől, hogyan tudjuk felhasználni, hogyan tudunk életet lehelni belé? Az aranyshél teljességében benne foglalhatik az emberiség minden bölcsessége, hogy ezeket a kérdéseket megválaszolhassuk.

Ryokan bölcsessége nem arról szól, hogy elszaladjunk vagy meneküljünk az élet valóságára elöl. Amikor zazenünk beérett, és beérett, és beérett, elfeledjük testünket és gondolkodásunkat, és belső lényünkkel kiterjedünk az egeken és a földön át. Enélkül a teljes feszesség nélkül, ha komoly és kihívó élethelyzetbe kerülünk, nem tudjuk, hogyan oldjuk meg azt. Zazenünk nem arról szól, hogy egy olyan világtól függjünk, amelyben a “fa kiszárad és a levelek lehullanak”. A zazen végső lényege az, hogy azt a fejünk búbjától a lábunk legvégéig, minden sejtünkkel és pórusunkkal hiánytalanul és teljesen végezzük. Amikor tudatállapotunk ilyen telt és feszes, lényünk minden sarkába elér, és ezzel a testtel megismerjük a világmindenség teljességét. Frissen és újonnan, újra és újra megteremtünk egy új világot és minden dolognak életet adunk. Ez a tudatállapot a mi igazságunk. Ha bármilyen káprázat vagy zavar keveredik bele, vagy gondolatok valami másról, ez a lényeg felhígul és kifakul. Ha bármilyen önmagunkra vonatkozó gondolat felmerül, vagy annak tudata, hogy olyanok vagyunk, mint a fa, amely elszáradt és a levelei lehullottak, zazenünk nem terjed így ki.

Ahhoz, hogy zazenünk megérjen, és elménk kinyíljon, meg kell valósítanunk ezt az abszolút lehetőséget, a szabadságot és a minden ember iránti szeretetet, hogy ily módon mesterei legyünk ennek. Meg kell valósítanunk ezt a tudatállapotot. Hol másutt van boldogság és jó szerencse az életben, ha nem itt? Unmon Daishi a zen világának mesteréhez méltó tudatállapotból válaszolja meg szerzetes kérdését. Az eddig elérhetetlen beteljesedett ezzel a válasszal.